

PM 2013:171 RII (Dnr 314-1263/2013)

Regeringsuppdrag att redovisa fördjupade analyser om regelefterlevnaden inom yrkestrafiken på väg

Remiss från Transportstyrelsen

Remisstid den 18 oktober 2013

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Regeringsuppdrag att redovisa fördjupade analyser om regelefterlevnaden inom yrkestrafiken på väg” hänvisas till vad som sägs i promemorian.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Regeringen uppdrog den 8 mars 2012 åt Transportstyrelsen och Rikspolisstyrelsen att redovisa regelefterlevnaden inom yrkestrafiken på väg (dnr N2013/1348/TE). Med anledning av rapporten genomfördes den 9 april 2013 en hearing. Med anledning av vad som kom fram vid hearingen finns det enligt regeringen ett behov av en fördjupad analys av vissa frågor.

Staden har därför fått följande frågor på remiss:

- a. Upplever ni problem inom taxiverksamheten?
- b. Om ja, beskriv problemen.
- c. Beskriv omfattningen. Vilken grund finns för denna beskrivning? Beräkning? Utredning? Rapport? Tillsyn? Fällande domar?
- d. Lämna förslag till åtgärder.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, trafik- och renhållningsnämnden och Stockholms Stadshus AB. Trafik- och renhållningsnämnden har inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret konstaterar att ett antal mindre aktörer inom taxinäringen tar ut extrema överpriser och att det finns taxibilar som förhindrar framkomligheten i Stockholms innerstad, city. Kontoret anser att det är bra att Transportstyrelsen får i uppdrag att i samråd fördjupa analysen kring identifierad problematik kring taxiverksamheten.

Trafikkontoret konstaterar att de taxibilar som står uppställda i kollektivkörväg, på busshållplatser, på stoppförbud, i lastplatser och på- och avstigningsplatser är ett stort

problem för den redan hårt belastade trafiksituationen i huvudstaden. Problemet är störst i de centrala delarna av Stockholms innerstad, city. Trafikkontoret har tillsammans med Stockholms Lokaltrafik uppvaktat Näringsdepartementet med en framställan om lagförändringar som möjliggör övervakning av fordon som hindrar kollektivtrafiken med kameror i bussar.

Stockholms Stadshus AB anser att situationen på taximarknaden är bekymmersam. Förslag på åtgärder kan vara än högre krav vid utfärdande av och för att få behålla tillstånd för taxitrafik.

Mina synpunkter

Sedan avregleringen av taximarknaden har tillgängligheten på taxibilar i Stockholm ökat med mer än 50 procent. Detta innebär en ökad servicegrad för kunderna och en ökad tillgänglighet, vilket är mycket positivt.

Under senare år har problemet med ett antal mindre aktörer inom taxinäringen som tar ut extrema överpriser ökat, vilket främst drabbar turister och resenärer som sällan åker taxi. Problemen bidrar även till att skapa en osund konkurrens mellan taxibolagen eftersom den oro som finns hos besökarna att råka ut för oseriösa friåkare gör att de undviker mindre kända, dock seriösa, taxibolag. De största taxibolagen är ofta kända och kan därmed i praktiken dra nytta av den stora oro som dagens fria prissättning medför, medan mindre, seriösa bolag i praktiken råkar illa ut av illojal konkurrens.

Staden, tillsammans med andra aktörer, bland annat Taxiförbundet tog därför fram en informationskampanj om taxipriser under 2012 i syfte att öka medvetenheten om hur Stockholms taximarknad fungerar. Genom den senaste skärpningen av regelverket om taxis prisinformation som trädde i kraft den 8 juni 2013 har det klargjorts att det inte är tillåtet att tillfälligt dölja prisinformationen på en taxibil. Ett system för att kunden ska få en prisuppgift för den aktuella taxiresan även innan den startar, skulle kunna vara en annan mycket god idé. Dock måste polis och övriga myndigheter ytterligare öka tillsynen och kontrollen av taxinäringen ute i trafiken.

Flera rundabordsmöten har också genomförts på initiativ från staden och landshövdingen. Vid dessa möten har representanter från besöksnäringen, taxibranschen, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, trafikkontoret, polisen och Transportstyrelsen medverkat. Effekterna av mötena har blivit en påtagligt bättre samverkan mellan tillsynsmyndigheterna och gemensamma aktiviteter i syfte att öka informationen och komma tillrätta med de oseriösa aktörerna.

Det är bra att Transportstyrelsen får i uppdrag att i samråd med berörda myndigheter fördjupa analysen kring identifierad problematik kring taxiverksamheten. Tydliga spelregler och god regelefterlevnad inom yrkestrafiken skapar en sund konkurrens som alla tjänar på.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Regeringsuppdrag att redovisa fördjupade analyser om regelefterlevnaden inom yrkestrafiken på väg” hänvisas till vad som sägs i promemorian.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Stockholm den 9 oktober 2013

ULLA HAMILTON

Bilagor

1. Remiss Uppdrag att redovisa fördjupade analyser om regelefterlevnaden inom yrkestrafiken på väg.
2. Framställan om lagändringar som möjliggör övervakning av fordon som hindrar kollektivtrafiken från kameror i bussen.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet Karin Wanngård (S) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta

1. Att komplettera stadens yttrande med en skrivning om behov av på prisreglering på taximarknaden.
2. I övrigt anföras följande

Taximarknaden i Stockholm är sjuk. Besökare och invånare i vår stad möts av ockerpriser och hotfulla situationer i samband med taxiresor. Detta är inte acceptabelt. De synpunkter som lämnas från ansvarigt borgarråd och i stadsledningskontorets utlåtande är allt för svävande om vilka åtgärder som bör vitas. Att tillgodose att informationen till konsumenten är tillräcklig och att samverka öka samverkan berörda aktörer är viktigt med det räcker inte.

I Stockholm finns den överlägset största taxinäringen i Sverige. Det är också här de största problemen finns. Stockholms stad behöver därför vara mycket tydligare i sitt ställningstagande med att och hur vi vill städa upp den sjuka taximarknaden i Stockholm. Vi anser att det behövs någon form av reglering och kontroll av priserna på marknaden, förslagsvis genom att ett pristak. Ett sådant system skulle gynna seriösa åkare och missgynna de åkare som tar ut orimligt höga priser. Detta ska givetvis kompletteras med övriga insatser för att öka kundens möjlighet till rationella val av taxi.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Roger Mogert och Tomas Rudin (alla S) med hänvisning till reservationen av (S) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Regeringen beslutade den 30 maj 2013 att ge Transportstyrelsen ett uppdrag att redovisa fördjupade analyser om regelefterlevnaden inom yrkestrafiken på väg.

Analyserna ska omfatta:

1. Klampning av fordon (av polisen för att förhindra fortsatt färd)
2. Konkurrensvillkoren och cabotage.
3. Taxiverksamheten som helhet.
4. Beställansvar vid cabotagetransporter

Uppdraget bedrivs i delprojekt och ska redovisas till Näringsdepartementet senast den 1 mars 2014. Transportstyrelsen ska redovisa fördjupade analyser om taxiverksamheten som helhet och om pågående och planerade åtgärder kan lösa de samlade problem som förekommer och att vid behov föreslå ytterligare åtgärder som lösning på kvarstående problem. De frågor som ställs avseende taxiverksamheten är:

- a) Upplever ni problem inom taxiverksamheten?
- b) Om ja, beskriv problemen.
- c) Beskriv omfattningen. Vilken grund finns för denna beskrivning? Beräkning? Utredning? Rapport? Tillsyn? Fällande domar?
- d) Lämna förslag till åtgärder.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, trafik- och renhållningsnämnden och Stockholms Stadshus AB. Trafik- och renhållningsnämnden har inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 10 september 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret konstaterar att i Stockholms stad finns en betydande mängd taxibilar. Ett problem, för den redan hårt belastade trafiksituationen i huvudstaden, är de taxibilar som står i kollektivkörfält, på busshållplatser, på stoppförbud, i lastplatser och på- och avstigningsplatser. Detta har av trafik- och renhållningsnämnden identifierats som ett problem bland annat i centrala delarna av Stockholms innerstad, city.

Trafik- och renhållningsnämnden genomförde under större delen av oktober 2012 en extra övervakning på utvalda gator i citykärnan. Ett antal kända problempunkter med feluppställda taxibilar som hindrar såväl kollektivtrafik som övrig trafik sattes under extra övervakning.

Statistik fördes över antal taxibilar som stod fel och flyttades när parkeringsvakten kom till platsen samt antal utfärdade parkeringsanmärkningar. 2 301 feluppställda taxifordon noterades. Av dessa åkte 2 291 från platsen när parkeringsvakten anlände, endast 10 stycken meddelades parkeringsanmärkning/felparkeringsavgift. Siffrorna ovan visar dels komplexiteten i felparkeringen men även svårigheten att beivra densamma.

Stadsledningskontoret konstaterar att Trafik- och renhållningsnämnden tillsammans med SL år 2012 uppvaktade Näringsdepartementet med en framställan om lagändringar som möjliggör övervakning av fordon som hindrar kollektivtrafiken. Det önskemålet kvarstår enligt trafik- och renhållningsnämnden. Även en ytterligare utökad kameraövervakning på

platser där taxi utgör ett hinder, som på platserna i city där mätningen utfördes, är en möjlighet för att komma till rätta med trafikproblemet.

Stadsledningskontoret konstaterar vidare att ett antal mindre aktörer inom taxinäringen tar ut extrema överpriser. Detta förekommer mest i storstäder och hos friåkare. Sällanresenärer, turister och affärsmän är de som råkar mest illa ut.

I mitten av 2011 förtydligades taxibilarnas yttre prisinformation på så sätt att det högsta jämförpriset som över huvud taget kan bli aktuellt skulle visas med extra stora siffror på gul botten på en särskild del av prisinformationsdekalen. Effekten var att det blev enklare att jämföra priset mellan olika taxiföretag. Trots ändringen får Svenska Taxiförbundet in uppgifter om att kunder känner sig uppskörtade efter en taxiresa. Intrycket är att resenärerna inte läser eller tar del av informationen på avsett vis och därför inte reagerar över den höga prissättningen innan resan påbörjas.

För att ytterligare informera om att det råder fri prissättning i taxinäringen har Svenska Taxiförbundet och taxinäringen under 2012 deltagit i en bred informationskampanj tillsammans med den övriga besöksnäringen i Stockholm och berörda myndigheter. Tryckt information har delats ut av Svenska Taxiförbundets medlemmar, Stockholm Tourist Center, turistbyråer och på flygplatser och i hamnar. Även Jernhusen, City i Samverkan och större hotell, muséer och attraktioner har deltagit.

Genom den allra senaste skärpningen av regelverket om taxis prisinformation som trädde i kraft den 8 juni 2013 har det klargjorts att det är inte tillåtet att tillfälligt dölja prisinformationen på en taxibil, t ex att stå och vänta på kunder med nervevad bakruta. Självklart ska det inte heller vara möjligt att stå och vänta där stoppförbud råder. Nämda informationskampanj har varit en bra början, men polis och övriga myndigheter måste skärpa tillsynen och kontrollen av taxinäringen ute i trafiken ännu mer.

Stadsledningskontoret tycker att det är bra att **transportstyrelsen får i uppdrag att i samråd med berörda myndigheter fördjupa analysen kring identifierad problematik kring taxiverksamheten. En väl fungerande vägtransportmarknad kräver tydliga spelregler och god regelefterlevnad. På detta sätt skapas en sund konkurrens som alla tjänar på.**

Stadsledningskontoret föreslår att remissen ”Regeringsuppdrag att redovisa fördjupade analyser om regelefterlevnaden inom yrkestrafiken på väg” anses besvarad med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Trafikkontoret

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 30 augusti 2013 har i huvudsak följande lydelse.

a. Upplever ni några problem inom taxiverksamheten?

Ja

b. Om ja, beskriv problemen.

I Stockholms stad finns en betydande mängd taxibilar. Ett stort problem för den redan hårt belastade trafiksituationen i huvudstaden, är de taxibilar som står uppställda i kollektivkörfält, på busshållplatser, på stoppförbud, i lastplatser och på- och avstigningsplatser. Problemet är störst i centrala delarna av Stockholms innerstad, city.

c. Beskriv omfattningen. Vilken grund finns för denna beskrivning? Beräkning? Utredning? Rapport? Tillsyn? Fällande domar

Parkeringsvakterna har mycket få möjligheter att utfärda parkeringsanmärkningar eftersom föraren i regel alltid sitter kvar i bilen. Överträder någon en föreskrift enligt

lag (1976:206) om felparkeringsavgift är han/hon skyldig att erlægga en felparkeringsavgift. Betalningsansvaret åvilar den som äger det felparkerade fordonet vid tiden för överträdelsen. Parkeringsanmärkningen ska enligt lag alltid överlämnas till ägaren eller föraren av fordonet alternativt fästas på fordonet.

Ibland samlas en större mängd taxibilar på attraktiva platser och detta skapar hinder på gator i citykärnan ex. utanför de större hotellen, gallerior, vid centralstationen Ett problem är att förarna ofta sitter i fordonet och så fort parkeringsvakter närmar sig åker föraren för att återkomma så när vakten har gått vidare. Tyvärr skapar detta hinder för andra trafikanter och kollektivtrafik.

Problem med taxibilar som hindrar framkomligheten och påverkar trafiksäkerheten är utbrett och dokumenterat.

Trafikkontoret genomförde under större delen av oktober 2012 en extra övervakning på utvalda gator i citykärnan. Ett antal kända problempunkter med feluppställda taxibilar som hindrar såväl kollektivtrafik som övrig trafik sattes under extra övervakning. Övervakningen genomfördes med en till två bilburna patruller på en särskild rutt.

Nedanstående platser valdes ut och övervakades beroende på problem med feluppställda taxibilar som hindrar framkomligheten och äventyrar trafiksäkerheten.

- Klarabergsviadukten – Bussterminalen
- Klarabergsviadukten – Stockholms Central
- Klarabergsgatan – Sergels torg
- Vasagatan – Stockholm Central
- Vasagatan 26 (snett emot Centralen, norrut)
- Kungsgatan/Vasagatan 42
- Tegelbacken
- Vasaplan

Statistik fördes över antal taxibilar som stod fel och flyttades när parkeringsvakten kom till platsen samt antal utfärdade parkeringsanmärkningar.

2301 feluppställda taxifordon noterades.

Av dessa åkte 2291 från platsen när parkeringsvakten anlände, endast 10 stycken meddelades parkeringsanmärkning/felparkeringsavgift.

Siffrorna ovan visar dels komplexiteten i felparkeringen men även svårigheten att beivra densamma även på andra platser som t.ex. vid Kistamässan.

d. Förslag till åtgärder

Trafikkontorets förslag rör det som kan vara relevant inom kontorets kompetens- och ansvarsområde. På grund av den starka konkurrens som råder om gatuutrymmet mellan olika trafikantgrupper och fordonsslag ser kontoret det inte som möjligt att anordna fler taxiplatser vilket i viss mån skulle kunna minska problemen, men då på bekostnad av andra gruppers angöringsmöjligheter.

Trafikkontoret har tillsammans med Storstockholms Lokaltrafik uppvakttat Näringsdepartementet med en framställan om lagändringar som möjliggör övervakning av fordon som hindrar kollektivtrafiken från kameror i bussar. Det önskemålet kvarstår. Även en ytterligare utökad kameraövervakning på platser där taxibilar ofta utgör hinder, som på platserna i city där mätningen utfördes, är en möjlighet för att minska trafikstörningarna. Den gemensamma skrivelsen bifogas i sin helhet.

Trafikkontoret mottar ofta synpunkter om att taxi parkerar utanför de stora hotellen på ändamålsplatser för på- och avstigning. Platserna är till för att gäster ska kunna anlända till hotellen utan att behöva gå långa sträckor med sitt bagage. I dessa sammanhang har också uttryckts oro över den nonchalans som vissa taxichaufförer uppvisar då hotellen ber dem flytta sig för att t.ex. ge plats åt turistbussar.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 14 september 2013 har i huvudsak följande lydelse.

a) Upplevs några problem inom taxiverksamheten?

Avregleringen av taxi har förbättrat tillgången, men har samtidigt inneburit en hel del problem, vilka de kommunala bolagen Stockholm Business Region (SBR) och Stockholms Hamnar beskriver nedan.

b) Om ja, beskriv problemen.

Stockholms Hamnar och SBR upplever att oseriösa friåkare vid resans slut kan, helt lagenligt, ta ut oskäligt höga priser, trots att taxibilar ska vara försedd med prisuppgift för en normalresa. Det har även varit situationer där besökare blir lurade på stora summor pengar och i vissa fall blir hotade när de ifrågasätter priset de måste betala.

Bolagen anser vidare att kunskapen om prisnivåer eller vilka taxibolag som kan betraktas som seriösa generellt sett är låg hos Stockholms besökare, vilket även gäller svenska besökare. Problemen med taxiverksamheten gäller hela Stockholm men är särskilt tydlig vid de platser som stadens besökare anländer till Stockholm via, dvs. Arlanda, Centralstationen, Cityterminalen och kryssningshamnar. Även besökare vid Stockholmsmässan, Kistamässan samt arenabesökare drabbas av oseriösa taxibolag.

Detta drabbar allt för ofta Stockholmsbesökare och påverkar Stockholms stads varumärke negativt.

Den oro som finns hos besökarna att råka ut för oseriösa friåkare gör att de undviker mindre kända, dock seriösa, taxibolag. De största taxibolagen är ofta kända och kan därmed i praktiken dra nytta av den stora oro som dagens fria prissättning medför, medan mindre seriösa bolag i praktiken missgynnas av dagens system. Detta bidrar till att skapa en osund konkurrens mellan taxibolagen.

Bolagen vittnar om regelbundna konflikter mellan friåkare och taxibolag med högre jämförelsepris.

Ett annat problem är arbetsmiljön för Stockholms Hamnars personal, som, i samband med kryssningsanlöp, dagligen blir hotade av friåkare som ogillar att personalen försöker hjälpa kryssningsresenärerna till seriösa taxibolag.

Som en åtgärd för att bringa ordning tillämpar Stockholms Hamnar sedan 2009 en modell liknande den som finns på Bromma, en taxiremote, vid Frihamnspiren, Värtahamnen samt vid Vikingterminalen. Remoten syftar till att skapa ordning och reda samt trygghet för resenärerna när de ska resa från terminalerna med taxi, eftersom de får tillgång till en taxi till skäligt pris. Systemet innebär att avtal slutits med ett antal beställningscentraler vars taxibilar har tillträde till ett inhägnat område nära den plats där passagerare lämnar fartyget. Bommar till områdena öppnas efter att systemet känt av en transponder som sitter inne i de avtalsanslutna taxibilarna. Investeringskostnad per anläggning är cirka två miljoner kronor per anläggning. Stockholms Hamnar konstaterar dock att trots investeringarna i taxiremoten så kvarstår problem med oseriösa friåkare som hittar nya platser att parkera på i väntan på nästa körning.

c) Beskriv omfattningen. Vilken grund finns för denna beskrivning? Beräkning? Utredning? Rapport? Tillsyn? Fällande domar?

Stockholms Hamnar har ett stort antal passagerare och turister som årligen reser via terminaler i Värtahamnen, Frihamnen, Stadsgården, Kapellskär och Nynäshamn. Sammanlagt reser cirka 12 miljoner passagerare via dessa hamnar varav 850 000 kommer via kryssningsfartyg. Cirka 10 miljoner av samtliga passagerare kommer och åker via Stockholm.

Inom Stockholm Business Region tar man årligen emot klagomål med detaljerade berättelser om hur resenärer bland annat blivit lurade att betala alldeles för höga summor, nekats att betala med kreditkort, nekats kvitto och blivit hotade.

d) Lämna förslag till åtgärder.

Stockholms Hamnar har satt upp information i anslutning till terminalerna om vad som är rimligt pris för en taxiresa. Stockholms stad har vidtagit diverse åtgärder, bland annat i form av information och skyltning.

Bolagen anser att de åtgärder som vidtagits inte är tillräckliga för att åstadkomma en förändring. Varken bättre och tydligare prisinformationskrav eller nya tillståndsprövningar påverkar så länge en helt fri prissättning gäller.

Koncernledningen anser att Transportstyrelsen beskriver problemet väl i Översyn av prisinformation för taxiresor mm (TSV 2010-1742) "... det är en mindre grupp inom taxibranschen som försvårar för övriga. Denna grupp ser till att få främst de som sällan åker taxi och turister som kunder." samt "... Det går dock inte att komma ifrån att just taximarknaden för privatresor har en speciell karaktär för kunden genom att den kännetecknas av att det är svårt att i förväg avgöra tjänstens pris och kvalitet och att kunden därför inte har marknadsöverblick".

Koncernledningen ställer sig bakom Stockholms Hamnars och Transportstyrelsen ställningstagande att "Om en ytterligare reglering inte kommer till stånd bedömer Transportstyrelsen att problemen med höga priser och dålig pristransparens kommer att öka i omfattning och sannolikt sprida sig utanför storstäderna".

Koncernledningen anser, i likhet med bolagen, att situationen på taximarknaden i Stockholm är bekymmersam. Förslag på åtgärder kan vara än högre krav vid utfärdande av och för att få behålla tillstånd för taxitrafik, exempelvis system för att kunden ska få en prisuppgift för den aktuella taxiresan, förslagsvis även innan den startar. Andra lösningar kan vara att arbeta vidare med transponderlösningar för att identifiera seriösa taxibolag och friåkare. Vidare kan ett visst pristak vara nödvändigt för att undvika de oskäligt höga priser som en mindre grupp inom taxibranschen tar ut – men som i slutändan drabbar hela branschen negativt.